יאמר אביי ברה"י דכ"ע לא פליגי כדרב סאמר

חסרא אלא הכא באילן העומד ברה"י ונופו

נוטה לרה"ר וזרק ונח אנופו דרבי סבר אמרי׳

שדי נופו בתר עיקרו ורבנן סברי אלא אמרי׳

שדי נופו בתר עיקרו: אמר אביי יזרק כוורת

לרה"ר גבוהה י' ואינה רחבה ו' חייב רחבה

ו' פטור רבא אמר יאפי' אינה רחבה ו' פטור

מ"ם אי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו

למעלה מעשרה כפאה על פיה שבעה ומשהו

חייב שבעה ומחצה פמור רב אשי אמר אפי'

שבעה ומחצה חייב מ"ם מחיצות לתוכן

עשויות: יאמר עולא יעמוד תשעה ברה"ר

ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב

מ"ם פחות משלשה מדרם דרםי ליה רבים

משלשה ועד תשעה לא מדרם דרסי ליה

ולא כתופי מכתפי תשעה ודאי מכתפין

עילויה א"ל אביי לרב יוסף גומא מאי אמר

ליה וכן בגומא רבא אמר הבגומא לא מ"מ

תשמיש על ידי הרחק לא שמיה תשמיש

איתיביה רב אדא בר מתנא לרבא היתה

קופתו מונחת ברה"ר גבוהה עשרה ורחבה ד'

אין מטלטלין לא מתוכה לרה"ר ולא מרשות

הרבים לתוכה פחות מכן מטלטלין וכן

בגומא מאי לאו אסיפא לא ארישא איתיביה

ושוב אינו מחחייב אע"ג דלאחר מכן נופל לארץ ובטל ממנה רה"י ונעשה כמונח ברה"ר אבל אינו רחב ו׳ אפי׳ ז׳ ומחלה חייב

דלא אמריי לבוד אלא במחילות ומחילות לא חשיבי אלא כשיש שם רחב ד' אבל כשאינו רחב ד' הרי הוא כשאר חפלים דעלמא ולא אמרינן לבוד: אי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מי'. ולחניי לח חשיב קרומית ליחשב חגודו במקום פטור: אמר דיה וכן בגומא.

נתכוון

א) ולעיל ד:ן, ב) ושם וש"נן, ג) נעירובין לג.], ד) נלקמן ג) נעירובין לג.], ד) נלקמן לז.],

הגהות הב"ח

(ħ) רש"י ד"ה ז' ומשהו וכו' הלכה למשה מסיני דאמרי לצוד אפי׳ הכי חייב דכי מטיא כל"ל וחיבת אכתי כולה ניחא ברה"ר נמחק:

גליון הש"ם

,
רש"ר ד"ה רחבה שהיו
וורקין מחמיהן. עי' לקמן לו
ע"כ דלמסקנא אמרינן דלא וו פרן בחבירה. ע" כקומן כו ע"ב דלמסקנא אמרינן דלא מלינו שהיו זורקין מחטין ול"ע: שם ד"ה מכתפין . עילויה ביו רחב ביו קצר. לקמן 'לא ע"ב ברש"י ד"ה אי נימא ול"ע:

מוסף רש"י

עמוד תשעה ברה"ר. דוקא נקט ט', דפחות מג' ארעא סמיכתא היא דדרסי לה רביס, מג' עד ט' לא מדרס דרסי לה מפני גוצה ילא כתופי מכתפי עלה מפני ונח כתופי תכתפי ענה תפני שנמוכה לכתף, הלכך לאו רה"ר היא אלא כרמלית, טי חזיא לכתופי והוי רה"ר, עשרה רה"י (ערובין לג.). ונח על גביו חייב. דסוים לה עקירה והנחה מתחלת ארבע לסוף ארבע ברה"ר, אבל אין רבים מכתפין עליו, אע"ג דורק ארבע אמות ברה"ר, כיון דלא הויא הנחה ברה"ר פטור שם.

רבינו חננאל אמר אביי ברה"י כ"ע לא פליגי דרה"י עולה עד לרקיע, והכא באילן העומד ברה"י ונופו נוטה לרה"ר וזרק מרה"ר ונח ע"ג נופו, ר' סבר אמרינן ע"ג נופו, ר' סבר אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, ומרה"ר לרה"י זרק, דהא יש בעיקר האילן ד'. ורבנן סברי כיון דנופו ברה"ר נוטה, מרה"ר לרה"ר זרק, ולא אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, וקי"ל כרבנן. אמר אביי זרק כוורת לרה"ר **פטור כו**". ראינו לרבותינו הגאונים פירוש שמועה וו. וכז אמרו. כוורת זו וו, וכן אמוד, כווות וו עשויה ממחצלת של קנים והיא עגולה, והיא צריכה ששה מפני שתחתיה לא יעשה משווה מרובע אלא (מגלגל) ומגולגלן ובהיות (מגלגל) (מגלגל) ובזיחת בין זוית לזוית ד' טפחים והוא משופע ועולה ימצא יתרונן ב"ט, ואילו היתה מרובעת משווה לא הצריכה אלא רוחב ד"ט, ולא הצריכה ו"מ אלא רמשופט הצויכה ד"ט אלא במשופע כדי שימצא בה ד' משווין. **ואנו** קיבלנו מרבינו זכר לברכה כי כוורת זו היא עגולה וצריך להיות זו היא עגולה וצריך להיות חללה 6)ו' טפחים על ו' טפחים מרובעות כדי להיחשב מקום רשות בפני עצמה. ואילו לא היה לה חלל, 3)ר' על ד' דיי לה, מיהו כיון שיש בה חלל . איוה חשורה רשוח רפוי וכוורת זו עם כתליה יש בה ו' טפחים על ו' טפחים מה' אצבעות בטפח. נמצאו בה אצבעות בטפח, נמצא בה ו' אצבעות חסר אצבע עובי כותלה סביבותיה, כשתסיר ממנה בעובי הכל אצבע לכל רוח נמצא חללה כ"ח

ונופו נוטה לרה"ר וזרק. מתחילת ד' לסוף ד' ונח אנופו: שדי נופו כו'. דחשיב אגב עיקרו דאית ביה ד' ודרב חסדא דלא כרבי ודלא כרבנן. לישנא אחרינא אמר אביי בדרב חסדא דהוי ברה"י אפי׳ רבנן מודו וכי פליגי רבנן בשדי נופו בתר עיקרו הוא דפליגי: כוורת.

עגולה היא: גבוהה י׳. כלומר אפי׳ גבוהה י׳ אם אינה רחבה ו׳ באמלעיתה חייב דאכתי חפץ בעלמא הוא ואינה רשות לעצמה דלא הוי רשות דאוריי׳ אלא גבוהה י' ורחבה ד' על ד' כדאמרי בעירובין (דף נא.) דכל שיעורין דשבת לריך הן ואלכסונן ודבר עגול כי מרבעת לה מתוכו ומפקע עיגול שסביב הריבוע לא משכחת ביה ד' מרובעים אי לא הוי עיגולו קרוב לששה כדאמרינן גבי סוכה העשויה ככבשן (סוכה פ״ה דף ו:) דעל כרחיך לריך שתמלא בתוכו אלכסון של ד' על ד' וכל נופח בריבוטו נופח וחרי חומשי באלכסונו הרי ה' טפחים וג' חומשין. ואביי לא דק ולחומרא הוא דלא דק ולהפרישו מאיסור שבת אף ע"ג דיש כאן אלכסון באינה רחבה ששה מחייב ליה מדרבנו עד דאיכא ששה אבל ודאי לענין קרבן לא מייתי אי הויא ה' טפחים וג' חומשין דהוי כזורק רשות: רחבה ו' פטור. דהוי רשות לעלמה ואנן ממשכן גמרינן °שהיו זורקין מחטיהן במלאכתן זה לזה אולא היו זורקין רשויות. וא"ת בדלא גבוהה עשרה נמי רשות לעצמה היא דהא שמה כרמלית ההיא לאו מדאורייתא הוה רשות אלא מדרבנן ולא להקל על דברי תורה בא כגון זו שיפטר מחטאת: אי איפשר. הואיל וגבוהה י׳ שלא יהא

בה קרומיות מן השתי שגבוהים מחבריהם של ערב ועולין למעלה מי׳ שהוא אויר מקום פטור וכיון דלא ניחא כולה ברה״ר לא הויא הנחה לאיחיובי: לפאה על פיה. וזרקה. אאינה רחבה ו' קאי: ז' ומשהו חייב. אם גבוהה ז' ומשהו עדיין חייב וכ"ש פחותה מכן אלא אפילו גבוהה ז' ומשהו דאיכא למימר הואיל ומחיצותיה למטה וקיי"לה הלכה למשה מסיני דאמרינן לבוד (א) אכתי כולה ניחא ברה״ר דכי מטיא פחות מג' סמוך לקרקע ואמר בהן לבוד והויא הנחה אכתי כולה באויר רה"ר היא וחייב: אבל גבוה ז' ומחלה. וה"ה לשני משהויין פטור דמכי מטא לפחות משלשה סמוך לקרקע אמרינן לבוד במחילותיה והרי היא כמונחת נמצאו שוליה למעלה מעשרה ואינה נוחה כולה ברה"ר. ובשלא כפאה ליכא למימר לבוד דלא אמרינן לבוד אלא במחילות. והא מילתא בין לאביי בין לרבא דאביי נמי מודה דבעינן הנחה כולה ברשות הרבים אלא דאביי לא חשיב קרומיות אבל בהא מודה דבלה קרומיות היתה למעלה מי': לסוכן עשויות. להניח בהן דבש ולא לכופן כלפי מטה הלכך אין כאן חורת לבוד: משעה. דוקא נקט דחזי לכתופי דאינו לא גבוה ולא נמוך: וזרק. מתחלת ד' לסוף ד': מכתפי עילויה. וכיון דלריך לרבים רה"ר הוא °בין רחב בין קלר: גומא. עמוקה ט': מאי. גבי רה"י דעשרה תניא לעיל (דף ו.) עומקה כגובהה דקתני חריץ עמוק י' ורחב ד' רשות היחיד הכא מאי אי אמרי׳ מנחי ביה בני רה״ר חפלים שבידם עד דהדרי ואתו דרך שם ושקלי ליה ונמלא שלריכים לו רבים הלכך רשות הרבים הוא: ה״ג רבא אמר גומא לא מ״ט סשמיש ע״י הדחק לא שמיה חשמיש. הלכך לאו לורך רבים הוא אלא כרמלית הוא: אין מטלטלין. דהוי רה"י לעצמה: פחום מכן. או בגובה או ברוחב מטלטלין. וא"ת פחות מי׳ ורחבה ד' כרמלית היא לא גזור רבנן לבטולי מתורת כלים הואיל וכלי הוא: מאי לאו. האי וכן אסיפא נמי קאי דפחות מכן מטלטל לכתחלה אלמא רה"ר חשיב ליה ואוקמא בעמוק ט' דמשתמשין בו קלת: לא ארישא. אגבוהה י' ורחבה ד' דהוי רה"י התני וכן בגומא: נתכוין

אצבע על כ״ח אצבע. וכל אצבע היא חומש טפח שכז יסדנו החשבוז חמש אצבעות בטפח. והיימא לז בהדיא בחשבוז מדוקדק אצבע על כ״ח אצבע, וכל אצבע היא חומש טפח שכן יסדנו החשבון חמש אצבעות בטפח, וקיימא לן בהדיא בחשבון מדוקדק כל מתחא בחבוע אותרי חומשי באלכסונא, כשתחלק אלו כ״ח אצבעות לו טפחים לכל טפח ה׳ אצבעות וב׳ אצבעות וב׳ אצבעות וב׳ אצבעות וב׳ אצבעות וב׳ אצבעות ה׳ טפחים על ד׳ טפחים על ד׳ טפחים חללה של כוורת בלא תוספת ובלא גירעון. ולא אמרנו ה׳ אצבעות בטפח ממש, אלא לפי שנוח למתלמר לבא החשבון הזה בלבו, אבל אם תעשהו ה׳ טפחים לפי חשבון תוציא עובי הכתלים. אלו דברי אביי. ורבא אמר אפילו אין רחבה ו׳ פטור אי אפשר לקרומיות של קנים שלא יעלו למעלה מ״, וקי״ל דלמעלה מ״ אין צריך ד׳ על ד׳, אלא אפילו קנה עולה למעלה מ״ טפחים וורק ונה על למתלה מ״ אין צריך ד׳ על ד׳, אלא אפילו קנה עולה למעלה מ״ טפחים וורק ונה על למחיצות עשרה נחה על הקרקע לפיכך חייב, אבל אם הוא שבעה וחצי ושלשה פחות משהו הנה עשרה ועוד, נמצאת בעת שנוחה בארץ גבוה מ״ טפחים ואין ה״ר למעלה מ״ ונמצא כמוציא מרה״י לרה״י. רב אשר אפילו ו׳ ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה גבוהה מ״ טפחים ואין רה״ר למעלה מ״ ונמצא כמוציא מרה״י לרה״י. רב אשי אמר אפילו ו׳ ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה

אכן אביי הכא באילן העומד בו'. תימה לר"י דטפי ניחא ליה למימר דפליגי בדרב חסדא ורב חסדא כרבי דלשנויא דאביי דלא שייכא פלוגתייהו בדרב חסדא כ״ש דקשה לרב חסדא דהא איכא

ברייתא לקמן בהזורק (דף ק. ושם) דלא כרב חסדא דפליגי רבנן

ורבי מאיר בזרק למעלה מעשרה ונח בחור כל שהוא דר"מ מחייב משום דאמרי׳ חוקקין להשלים והוי כמונח ע"ג מקום ד' וחכמים פוטרין אלמא כולהו מודו דבעינן מקום ד' ברה"י ושמא י"ל דטעמא דרב חסדא דלא בעי׳ מקום ד׳ ברה״י משום דאמרי׳ ביתא כמליא דמי וחשיב כמונח על

ביהא בחור ד' על ד': רחבה ששה פטור. אפר״ח דרוקה

גבי מקום ארבעה אבל בכותל בעינן

נקט ששהב דדופני הכוורת יש בהן שני חומשין ג ולריך שיהא אויר ד׳ בתוך הכוורת דוגבוה י׳ אף ע״ג דאין אויר גבוה י׳ אלא עם השולים מלטרפין עם האויר לענין גובה דהלכתא גידוד ה' ומחילה ה' מלטרפין (עירובין דף לג. ושם) אף על גב דרש"י פי׳ דגידוד ה׳ ומחילה ה׳ היינו שעשה מחיצה ה' על בור עמוק ה' אין פירושו נראה דהא תנן (שם פ"י דף נט: ולקמן דף נט.) בור וחוליתו מלטרפין וחם כן היכי פליג רב חסדא לומר אין מצטרפין כיון דמתניתין היא ובכל גגות (עירובין לג:) אמרינן בהדיא דמודה רב חסדה בתחתונה הואיל ורואה פני י׳י אלא לריך לפרש דגידוד ה׳ ומחילה ה' היינו שעשה מחיצה ה' על חל גבוה ה׳י ואין נראה פירוש ר״ח דהא עובי חוליות הבור מלטרף נמי לחלל

הבור לארבעה משום דחזי למינח עליה מידי ולהשתמש כדאמר בפ׳ חלון (עירובין דף עח.) גבי מלאו כולו ביתדות אלא ל"ל הא דנקט הכא ששה לא דק כדפירש"י: רחבה ששה פמור. "שהכוורת עלמה נעשית רה"י כשתנוחט והוי כזורק מרשות היחיד לרה"י דרך רה"ר במחיצות כדפירש בקונטרס תדע דבשולים למטה" לא אמרי׳ לבוד"ח: שבעה ומחצה פשור. ישדכשמגיעות המחילות תוך ג' יש שם מחילות עשרה לבד השולים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כנח באותה שעה

דפטור כדאמר לעיל (דף ד.) דלא יליף זורק ממושיט ואפילו לר' עקיבא דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא הכא פטור דכל מקום שהיא מונחת חשיב רה"יב) השתח משמע דפשיטח ליה לחביי דחשיבה כחילו נחה אחר שנעשה רה"י ובפ' הזורק (לקמן לט:) בעי ר' יוחנן בור ט' ועקר ממנו חוליא והשלימו לי' והניחו ברה"ר עקירת חפץ ועשיית מחילה בהדי הדדי האתו ומיחייב או לא ואת"ל כיון דלא הויא מחילה יי מעיקרא לא מיחייב בור י' ונתן לתוכו חוליא ומעטו מהו הנחת חפץ וסילוק מחיצה כו' וא"כ אביי דפשיטא ליה במחצלת דמבטל מחיצתה דקאמר התם בור ברה"ר עמוק י' ורוחב ח' וזרק לתוכו מחללת וחלקו פטור משום דהשתא לא הויא רוחב ד' וכ"ש דפטור בעשיית מחילה משום דכיון דלא הויא מחילה עשרה מעיקרא לא מיחייב וא"כ הכא הוי ליה לחיובי מהאי טעמא כיון דלא הויא מחילה מעיקרא הרי נח ברשות הרבים וחייב וי"ל דטעמא דאביי משום דלא חשיב לא עקירה ולא הנחה כי אתי בהדי הדדי והכא נמי לא חשיבה הנחה כיון דהנחה ועשיית מחילה בהדי הדדי האתו והא דפשיטא ליה לרבי יוחנן טפי בעשיית מחילה מבסילוק מחילה היינו משום דדילמא עקירה בעינן שתהא חשובה אבל בהנחה לא: כפאה עד פיה. 'נראה לריב"א דארחב ששה קאי וכי איכא שבעה ומשהויא חייב דכשמגיעות המחילות תוך שלש אין המחילות גבוהות ייב ועובי השולים אין מלטרפין דבעינן מחילה הרואה את אויר הכלי שיהא גבוה י"ג ואע"ג דהיכא דכוורת גבוה י' מלטרפין השולים להיות על גבו רה"י כדאמר לעיל גבי בית שאין תוכו י׳־ד כו׳ וכיון דעל גבו רה״י פטור הזורה מ״מ כיון דאין גבוה י׳ אלא מחמת לבוד שו אין אויר פחות מג׳ מלטרף שו אלא א"כ יהיו המחיצות גבוהות י' לבד השולים דלא אמרינן לבוד אלא

רבינו חננאל (המשך)

הן עשויות, ומבפנים אתה . צריך י' טפחים בזמן שנחה קרקעיתה בארץ והמחיצות עולות בי׳ טפחים, אבל מהופכת נמצאת שנחה ע״ג קנים בארץ בפחות

נוכל של קנים בארץ בפחות מעשרה טפחים וחייב. אמר עולא עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וודק ונח על גביו חייב, מ"ט דכל פחות מג" ביפה הטפור הידיב. אמנה של אים בינה השפור שהיה היבים הידים ממופקים לידי הדקומה לא בינה הידים. כם וכל פחות רבים דורפין אותו ומארץ חשוב, לפיכך הזורק ונח על גביר חייב. מגי ולמעלה אינו גדרס שיותר הוא מכדי הרמת רגלו של אדם בפסיעות, וגם אין מכתפין בו שאין גבוה עד הכתף, לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל, ואינו כרשות הרבים אלא הוא ככרמלית חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה העמוד גבהו תשעה טפחים וודאי רבים מכתפין עליו וכרשות הרבים הוא, והזורק מרשות הרבים ונח על גביו פטור, והזורק מרשות היחיד ונח על גביו חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר דין הגומא כדין העמוד, גומא ט׳ טפחים ברה״ר היא כמו העמוד. רבא אמר גומא לא, מ״ט הילוך ע״י הדחק שמיה הילוך, אבל תשמיש ע״י הדחק לאו הצהור שכמים, לפיכך אינה כרה״ר. ומותרבינן עליה דרכא מהא היתה קופתו מונחת ברה״ר גבוהה יי ורחבה די אין מטלטלין שמיה השמיש, לפיכך אינה כרה״ר. ומותרבינן עליה דרכא מהא היתה קופתו מונחת ברה״ר גבוהה יי ורחבה די אין מטלטלין מתוכה לרה״ר ולא מרה״ר לי כרה״ר היא כמו עמוד ט׳ טפחים. ומשני לא כי קתני וכן בגומא אגבוה י׳ ורחבה ארבע קתני. כלומר מטלטלין מתוכה לרה״ר כי כרה״ר היא כמו עמוד ט׳ טפחים. ומשני לא כי קתני וכן בגומא אגבוה י׳ ורחבה ארבע קתני.

בא א מיי׳ פי״ד מהל׳ שבת בזב ד מיני טוש"ע א"ח סי שמה

:ן סעיף בוג ג מיי׳ שם הלכה יע סמג לאוין סה: מד ד מיי׳ שם הלכה ח סמג

מה ה שם סעיף יא:

תום' ישנים

א) ולא נהירא דאשכחן מיהא שהיו מוליחין רשויות כגון ארון ומזכחות: מנזן ומזכחות. ב) ועוד דכל למעלה מי׳ פטר ר״ע:

מוסף תוספות

י. א. פרש״י דלא דק דהה״נ אם רחבה ה׳ טפחים וג׳ חומשים פטור. מוס׳ הרא״ש, ב. דרחבה ששה עת הדפוות קאמר. כשנ"ם עם הדפנות קאמר. רטנ״ח.
ג. חומש לדופן זה וחומש
לדופן זה. לשכ״ח. T. וא״ת
לדופן זה. כי היכי דדופני
המחיצה לא הויין בכלל
רוחב ד׳ גם שולי הכוורת ו ווהבין עם שוקי הכוחדו לא הוי בכלל גובה עשרה, א״כ רחבה ששה אמאי פטור הא לא הוי רשות היחיד כיון דאין השוליים בכלל, ועל כרחך מיירי דאינה גבוהה בין הכל עם שוליה אלא עשרה דאי גבוהה עשרה באי אמאי חייב באינה רחבה ששה הא אגידא במקום למעלה מעשרה פטור בשעת הנחה כמו קרומיות לרבא, וי"ל [דל"ק]. תוס' הלח"ש, ה. לעשרה ואע"פ שזה בגובה וזה בעומק. מוס׳ גיטין טו: 1. דמערבת שנים ולא אחד. תוס׳ גיטין טו:1. ה״נ השולים הוי כמו נידוד ומצטרף עם עובי הכוורת. מוס' הכח"ש. ת. פירוש רש"י לפי שהכוורת הויא רשות שהכודות הויא ישות היחיד ובמשכן לא היו זורקין רשויות כי אם כלים ולא נהירא וכו'. מוס' הלח"ש [ועי' מהלש"א]. וו. דהנחת חפץ ועשיית ט. דהנחת חפץ ועשיית מחיצה באין כאחת. מוס' הל0"ע. י. פרש"י דאאין רחבה ששה קאי, דאי ארחבה ששה, שבעה

הלמ"ם, יוו לפטוו לה הלמ"ש, יוט דהשתא י שבעה טפחים ומש חלל לבד השולים, מו הרא״ש.

ומשהו אמאי חייב דכי אמרת לבוד הוי רשות

אמרוד. מוס' הרח"ש. [ועי' מהרש"ח]. יא. עם עובי

השולים. תוס׳ הרח״ש. יב. בפנים ואין כאן רשות

יב. בפנים ואין כאן רשות היחיד. מוס' הרל"ע. יג. מלבד השולים, הילכך לא אמרינן לבוד לעשותו רה"י. מוס' הרל"ע. יד. וקירויו משלימו

לעשרה. מוס׳ הכח״ש. 10. אנו באין לעשותה רשות היחיד. מוס׳ הכח״ש.

מחיצה עשרה. תוס׳ הרא״ש, יז. דברישא. תוס׳

הכח״ש. יח. לפטור. מום׳